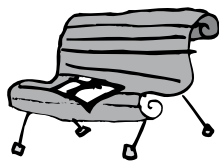

La bruixa de Diània

*Proposta
didàctica*

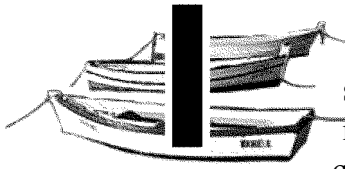
Pilar Puchades

E@PLA!

© 2008 Anaïs Siscar
Coberta de Miquel Mollà
190x130 mm, 128 pàgines
Enquardernació en rústica

© 2008 Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya
☎ 961 590 883
info@bullent.net
Director de la col·lecció: Marc Candela

a Margalida viu juntament amb sa mare i la seua àvia a Diània, un xicotet poble de pescadors situat a la vora de la Mediterrània. Al poble gairebé ningú no s'atreveix a endinsar-se en les seues vides. Quan el pare de la Margalida desapareix, al poble es dóna per segur que ha mort: alguns diuen que ha embogit, altres que ha mort a la guerra, d'altres enverinat per la seua pròpia muller... però les coses quasi mai són el que semblen.

L'AUTORA

Anaïs Siscar i Carrió va nèixer al novembre de 1988 a Dénia, però viu a Pego des de sempre, juntament amb la seua família. En l'actualitat estudia el segon curs de la llicenciatura de periodisme a la Universitat de València. A banda dels estudis universitaris, és una àvida lectora de llibres i una gran enamorada de la música i el teatre, els quals formen part d'ella des que té ús de raó... i molt abans, fins i tot.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I METODOLÒGIQUES

Lectura i comprensió han d'anar unides. Les propostes que es presenten a continuació s'han confeccionat amb aquesta idea tot combinant elements que pretenen activar en els adolescents l'hàbit lector.

Les activitats s'han articulades en tres apartats:

► Abans de la lectura aborda les expectatives que crea en el lector els elements externs: portada, títol, crèdits...

► Durant la lectura es pren nota de paraules o expressions desconegudes per després buscar-les al diccionari i intentar introduir-les en la parla habitual.

► Després de la lectura s'hi proposen una sèrie d'exercicis que responen bàsicament a tres objectius:

1. Entendre el missatge que se'ns vol transmetre.
2. Aprofundir en el coneixement de la llengua a partir dels mots i de les expressions que farceixen el text.
3. Entretenir i encuriosir el lector prenent com a excusa el text.

Un infant no sent gaire curiositat per perfeccionar l'instrument amb el qual el turmenten; però feu que aquest instrument aprofite per als seus plaers i ben aviat, s'hi aplicarà a pesar vostre.

Jean-Jacques Rousseau.

I. ABANS DE LA LECTURA

1. A la imatge de la portada hi ha diferents elements.

a) Els núvols taronja. Escriu un text de caràcter explicatiu que deixe ben clar perquè, en ocasions, el cel mostra aquesta tonalitat tan particular i curiosa.

.....

b) El punt de llum brillant. Què penses que és? Respon abans i després de llegir la novel·la.

.....

c) La muntanya. Quines serralades del País Valencià pots esmentar?

.....

d) Les pedres amb inscripcions. Inventa un significat per a cada símbol.

.....

III. DESPRÉS DE LA LECTURA

1. Primer de tot... a fitxar!

Títol de l'obra: _____

Cognoms, nom de l'autor: _____

Editorial: _____

Ciutat i any de l'edició: _____ Nombre de pàgines: _____

Collecció: _____ Núm.: _____

Tema/gènere: _____

Lloc i temps de l'acció: _____

Argument: _____

_____

○

Tipus de narrador: _____

_____

_____

Personatges: • Principals _____

_____

• Secundaris _____

_____

Valoració personal: _____

_____

○

2. Control de lectura

a) Què deien les males llengües que li havia passat a Joaquim? Què li va ocórrer realment?

.....

b) Quin ofici tenien els pares d'Arnau abans d'esclatar la guerra?

.....

c) Quins animals domèstics hi havia a casa de Margalida? Recordes si tenien nom? Quin?

.....

d) Què en saps de l'avi matern de Margalida?

.....

e) Com es van conèixer Anja i Joaquim?

.....

f) Quins productes venien al mercat les tres dones? Tenien molta clientela? Quina era l'altra font d'ingressos que els permetia viure?

.....

g) Què li va ocórrer a Ada, la tieta de Margalida? Quina professió tenia abans del conflicte bèl·lic?

.....

h) Qui s'hi reunia al llavador del poble? Per què?

.....

i) Comenta algun dels acaraments que van tenir Margalida i Pepa.

.....

j) Què va ocórrer la mitjanit que Margalida s'aixecà perquè escoltava les oques?

.....

k) Quin era el nom de la cova del Cimalt? Qui s'hi amagava? Perquè?

.....

l) On van fugir els guerrillers? Com? Qui els va ajudar?

.....

m) On va lluitar el pare de Margalida durant el conflicte bèl·lic? Què li van fer quan el van detindre?

.....

n) Qui era Clara? Què va deixar a les dones? I a la Margalida què li va lliurar?

.....

o) Tenia Margalida algun amulet? Qui li'l va donar? Com era?

.....

p) Quin cos de les forces de seguretat van enviar al Cimalt per combatre els guerrillers? Quants efectius hi enviaren? Per a quin nombre de guerrillers?

.....

q) Fes un resum el capítol 10.

.....

.....

r) Com va acabar la història d'amor entre Arnau i Margalida?

.....

3. Al primer capítol, concretament al primer paràgraf, hi ha la descripció de la bruixa de Diània i a mi se m'acut a la ment la cançó *En el muelle de san Blas* del grup mexicà Maná i se'm fa present l'escultura danesa de la Sireneta.

Para atenció als apartats a), b) i c) i extrau semblances entre les tres figures femenines.

a) *La bruixa de Diània tenia els cabells llargs, molt llargs. Sovint seia sobre les roques de l'escullera, s'abraçava els genolls contra el pit i restava allà, sola, amb els seus ulls grisos fixos en la mar. Podia estar així hores i hores; normalment fins que es feia de nit del tot. (pàg. 9)*

b) *En el muelle de san Blas*

Ella despidió a su amor.
 El partió en un barco en el muelle de san Blas
 él juró que volvería
 y empapada en llanto ella juró que esperaría...
 Miles de lunas pasaron
 y siempre ella estaba en el muelle
 esperando...
 Muchas tardes se anidaron
 se anidaron en su pelo
 y en sus labios.

Llevaba el mismo vestido
 y por si él volviera no se fuera a equivocar.
 Los cangrejos le mordían
 su ropaje, su tristeza y su ilusión..
 y el tiempo se escurrió
 y sus ojos se le llenaron de amaneceres
 y del mar se enamoró
 y su cuerpo se enraizó
 en el muelle.

Sola, sola en el olvido
 sola, sola con su espíritu
 sola, sola con su amor el mar
 sola, en el muelle de san Blas.

Su cabello se blanqueó
 pero ningún barco a su amor le devolvía,
 y en el pueblo le decían
 le decían la loca del muelle de san Blas.
 Y una tarde de abril
 la intentaron trasladar al manicomio;
 nadie la pudo arrancar
 y del mar nunca jamás la separaron.

Tornada

Sola en el olvido
 Sola con su espíritu
 Sola con su amor el mar

Tornada

Se quedó
 Se quedó
 Sola, sola.
 Se quedó.
 Se quedó
 con el sol y con el mar.
 Se quedó ahí.
 Se quedó hasta el fin
 se quedó ahí
 se quedó en el muelle de san Blas.
 Sola, sola, sola

c) *La Sireneta de Copenhaguen*

4. Al llarg del relat s'hi fa referència a diversos tipus de vent *-vent de llevant* (pàg. 9)- o bé de la intensitat d'aquest *-brisa* (p. 40)-. Per començar a treballar, dibuixa la rosa dels vents i escriu on corresponga el nom de cada vent.

5. De vegades resulta complicat mesurar la força del vent, sobretot si no tenim anemòmetre! Per això potser Francis Beaufort va inventar una taula. És la següent:

0	CALMA	1 Km/h
1	VENTOLINA	1-5
2	VENT FLUIXET	6-11
3	VENT FLUIX	12-19
4	VENT MODERAT	20-29
5	VENT FRESQUET	30-38
6	VENT FRESC	39-50
7	VENT FORT	51-61
8	TEMPORAL	62-75
9	TEMPORAL FORT	75-80
10	TEMPORAL MOLT FORT	90-110
11	HURACÀ	>110

a) Intenta posar número, del zero a l'onze, tot seguint l'escala anterior, a cada acció detallada.

	El moviment del fum indica amb prou feines la direcció del vent. Quasi no es mouen les fulles.
	El vent se sent a la cara. Branques i fulles es poden sentir lleugerament.
	Es mouen les branques petites. S'aixeca pols i papers del terra
	Branques grans es mouen amb facilitat i constantment.
	El vent se sent a la cara. Branques i fulles es poden sentir lleugerament.
	Pot trencar-se alguna primera teula dels terrats i teulats.
	El fum s'eleva verticalment.
	Es mouen arbres petits i branques grans. Es formen ones petites en aigües interiors.
	Fulles i branques es mouen constantment. Les fulles seques són aixecades del terra.
	Danys estructurals significatius. Alguns arbres en són afectats.
	Costa de caminar. Arbres grans es mouen amb facilitat.

b) Busca en Internet informació sobre Francis Beaufort. Elabora una breu biografia i comprova si has resolt bé l'exercici a).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Pregunta la gent gran sobre l'oratge i et podran ajudar a relacionar els fenòmens meteorològics amb les conseqüències associades, que són les que hi ha dins del núvol.

Arc de Sant Martí al matí	
Arc de Sant Martí a la vesprada	
Boira matinal	
Posta de sol rogenca	
Nit molt serena a l'hivern	
Lluna plena amb corona	
Si la sal o la farina s'humitegen	
Si augmenta la mal olor de les clavegueres	
Si les avispes es queden dins el rusc	
Si durant l'estiu es veuen moltes avispes	
Els ànecs i les oques agiten les ales sense sortir de l'aigua	
Les vaques s'embesteixen les unes a les altres	
Si les orenetes volen baix	
Gripaus en els camins	
Els gats fregant-se el morro sovint	
Dolors reumàtics	

6. No deixem encara la meteorologia, ocupem-nos-en ara dels instruments. A sota hi ha el nom dels aparells, descriu-ne l'ús i adjunta una foto o un dibuix de cadascun d'ells.

- a) Termòmetre
- b) Baròmetre
- c) Higròmetre
- d) Psicròmetre
- e) Pluviòmetre
- f) Anemòmetre
- g) Penell

7. I què em dius dels refranys relacionats amb el temps? Tot seguit n'hi ha un per cada mes, busca'n com a mínim dos més i explica oralment el significat. Ànim!

GENER: Al gener tanca la porta i encén el braser.

.....
.....
FEBRER: La neu al febrer fuig com un gos llebrer.

.....
.....
MARÇ: La lluna vella de març no marxa sense glaç.

.....
.....
ABRIL: Abril que surt plovent, el maig crida rient.

.....
.....
MAIG: Pel maig cada dia un raig.

.....
.....
JUNY: Aigua de juny primerenca, molts mals arranca.

.....
.....
JULIOL: Pel juliol, beure, suar i la fresca buscar.

.....
.....
AGOST: A l'agost aigua i most.

.....
.....
SETEMBRE: Pel setembre cull les pomes abans no vinguen les bromes.

.....
.....
OCTUBRE: Quan a l'octubre plou, el rovelló és mou.

.....
.....
NOVEMBRE: Si pel novembre trona, la collita serà bona.

.....
.....
DESEMBRE: Desembre nevat, bon any assegurat.

8. Per què no proposeu el professorat de Tecnologia o de Ciències muntar un centre d'observació meteorològica del temps a l'institut? Potser si comenceu emplenant cada mes un full d'observació veuran que el vostre interès és real. Podeu agafar com a model el següent.

LLOC:..... ANY:..... MES:.....HORA:.....												
REGISTRE DE DADES												
Dia	Humitat	Precipitació		Pressió	Vent	Direc. Vent	Temperatura				Estat del cel	Comentari
		mm	l/m2				màx	mín	Mitja	Osc.		
	%	mm	l/m2	hPa	m/s	N/S/E/O	Cº	Cº	Cº	Cº		
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
21												
22												
23												
24												
25												
26												
27												
28												
29												
30												
31												

9. Ara una d'endevinalles per cloure el tema de l'oratge. Si te'n saps més, apunta-les i posa a prova els companys.

Em faig en lloc enlairatsense que haja tingut pare, i així que vaig morintva naixent la meua mare.

Corre molt i no el veus gens, i et molesta quan el tens.

Què és allò que espanta tantque en fuig tothom a l'instant?

10. S'hi pot esbrinar en quin moment històric transcorre l'acció? Hi apareixen referències al context històric polític real? Anota-les.

.....

.....

11. Quin és per a tu el capítol clau de la novel·la? Argumenta la resposta i contrasta-la amb els companys i companyes.

.....

.....

12. Sovint, per construir la història, si fan salts al passat; aquest recurs narratiu s'anomena analepsi. a) Busca algun fragment d'aquestes característiques i copia'l.

.....

.....

b) També hi ha el recurs de fer salts al futur, com s'anomena? N'has trobat a *La bruixa de Diània*?

.....

.....

13. Tens usos de la lletra cursiva i tens paraules i frases en cursiva. Què has de fer? Sí, ho has encertat: emparellar-los.

- a) Paraula en altre idioma.
- b) Paraula escrita de manera incorrecta conscientment.
- c) Paraula usada en doble sentit o just per dir el contrari del que es pensa.
- d) Títols d'obres literàries, pel·lícules...

- 1. *Negoci* (p. 10)
- 2. *Maedéu* (p. 11)
- 3. *Monyo* (p. 12)
- 4. *¡Bruja roja!* (p. 12)
- 5. *Credulitat infantil* (p. 29)
- 6. *¡Arriba España y viva Franco!* (p. 33)
- 7. *Ells* (p. 35)
- 8. *I queixalets també* (p. 52)
- 9. *Brujas rojas... vigilad lo que hacéis, o acabaréis como ella; con el cuello roto* (p. 74)
- 10. *¡¡¡Malditos rojos!!!* (p. 101)

14. Ara s'hi complica una mica més, tens els usos dels punts suspensius i has de buscar a les pàgines de la novel·la exemples.

- a) Interrupció de l'exposició.
- b) Suspensió d'una oració, voluntàriament acabada.
- c) Supressió d'un fragment.

15. *Sol* (p. 9) en majúscula, per què? Respon i després repassa els usos perceptius de la lletra capital o majúscula.

.....
 .....

16. Sopa de lletres. A sota hi ha les definicions que dona el diccionari d'algunes paraules que han eixit en *La bruixa de Diània*, esbrina quines són i busca-les!

- Floc de cabells que pengen, en plural (p. 11): B _ _ _ S
- Gronxar un infant al bressol (p. 20): B _ _ _ _ R
- Fruit comestible en baia de l'alberginiera, carnós, de forma i color diversos, generalment oblong i violaci, en plural (p. 21): A _ _ _ _ _ _ _ _ _ S
- Castanya dels cabells d'una dona (p. 46): F _ _ Ó
- Jaç, llit fet sobre posts o parat sobre un caixabanc, etc., per a dormir-hi un matalot, un mosso, guàrdia, pastor, etc. (p. 65): L _ _ _ _ A
- Casa menuda, miserable (p. 65): C _ _ _ P

A N E U M O G I F J L
L A I R P E R V X G L
B I S R P A I A U Q I
E F O I P D A B M U T
R G U S N L L R C O X
G A U P O I T E A D O
I P I A T A E S N E T
N U A N I L L S R P A
I S P E D A L A L I N
E A S E R L Z R E L O
S C B L E N S A N A M

17. Explica el significat de les frases fetes i expressions següents. És possible que et resulte més senzill escriure una oració. Tu mateix.

a) Fer un sol que bada les pedres (p. 11)

.....

b) Anar el cor a mil (p. 25)

.....

c) Quedar-se de pedra (p. 29)

.....

d) Estirar massa de la corda (p. 35)

.....

e) No parar de donar-li voltes a alguna cosa (p. 38)

.....

f) Fer-se el suec (p. 70)

.....

g) Ser una ànima en pena (p. 83)

.....

h) Fer figa les cames (p. 87)

.....

i) Girar cua (p. 104)

.....

j) Quedar-se amb la boca oberta (p. 119)

.....

18. Tot seguit figura el llistat de països, ciutats, pobles, rius i mars que apareixen a les pàgines de *La bruixa de Diània* el que has de fer és localitzar-los al mapamundi de sota. Per comprovar que controles la Geografia quan acabes consulta el globus terraquí.

Diània
Mediterrània
Mallorca – Andratx
Irlanda – Gaillimh
Barcelona
Guadalajara
Ebre
Estats Units
Alger

19. *La mare d'Arnau va ser mestra durant els anys de la República* (pàg. 17). Respon les preguntes que trobaràs a continuació.

a) Què és una república?

.....
.....

b) Quins són els *anys de la República* al nostre país?

.....
.....

c) Quina és la bandera republicana? Dibuixa-la.

d) Dels mestres de la República sovint s'hi diu que van ser un exemple de dedicació i feina ben feta. Entre les fites més importants que assoliren hi ha la de crear una escola laica. Què vol dir això?

.....
.....

e) També s'hi parlava de democratitzar l'escola. Explica què significa.

.....
.....

f) Gonçal Anaya és el paradigma del col·lectiu de mestres de la República. Busca informació sobre aquest gran home i elabora la seua biografia.

.....
.....

g) En acabar la Guerra Civil i instaurar-se la dictadura de Franco les coses van canviar també en la vessant educativa: ensenyament en castellà, separació de sexes, adoctrinament... Pregunta els avis i les àvies què aprenien a l'escola, era el mateix? Quines matèries tenien?

.....
.....

h) Organitzeu a classe un debat sobre l'educació. Amplieu la informació i compareu els sistemes educatius de la república, de la dictadura i l'actual. Nomeneu un moderador i feu un repartiment de rols de les diferents postures.

.....
.....

20. A la pàgina 18 apareix la paraula *pessetes*. Te'n recordes d'aquesta moneda? Prova de resoldre el següent vertader o fals i comprovaràs què en saps de la pesseta.

	V	F
La pesseta va desaparèixer després de 133 anys d'existència.		
A la ciutat de Girona s'encunyaren les monedes de sis pessetes, també anomenades <i>duros</i> .		
La primera pesseta oficial de la nostra història pesava 5 grams, igual que la moneda francesa.		
El nom prové del diminutiu de <i>peça</i> (nom amb què es coneixien, des del segle xv, algunes monedes de plata) i, segons sembla de la nostra llengua es va estendre a la resta de les altres llengües peninsulars.		
La pesseta s'abreujava pta., pts., ptas., ptes., i el símbol que li corresponia era PTA.		
L'any 2002, circulaven monedes d'1, 5, 10, 25, 50, 100, 200, 500, 1.000 i 2.000 pessetes, i bitllets de 1.000, 2.000, 5.000 i 10.000 pessetes.		
Els darrers bitllets es van fabricar el 21 de novembre de 2000. Les últimes pessetes es van fabricar a mitjans de 2001.		
La Fàbrica de la Moneda i Timbre estava en marxa des de 1940.		
Va ser substituïda al canvi de 166,386 pessetes per cada euro.		

21. *L'home aixecà un dit, lentament, i se'l col·locà sobre el mocador que i cobria la boca. Li havia fet el senyal del silenci...* (p. 59). En aquesta oració s'hi descriu eixe gest tan universal per demanar silenci. Apunta el significat dels següents senyals també coneguts pertot arreu.

.....

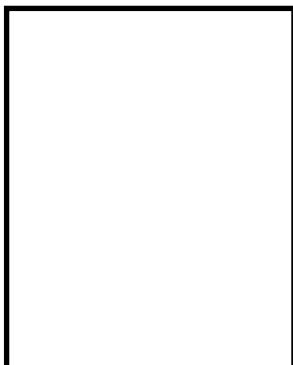

.....

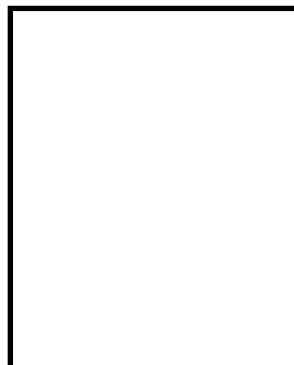

.....

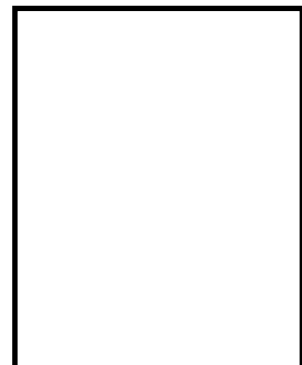
22. Al llarg de la narració i, sobretot, en els episodis més descriptius, apareixen nombroses referències a l'òrgan de la vista. A sota hi ha algunes expressions que tenen com a focus els ulls. Posa a prova les teues arts pictòriques i la imaginació i dibuixa el que s'hi indica.

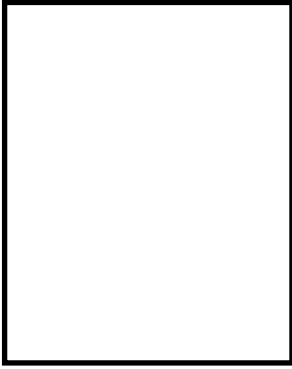
Ulls il·luminats (p. 18)

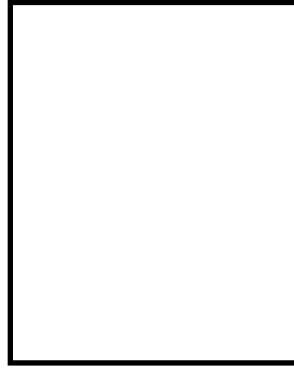
Ulls com taronges (p. 87)

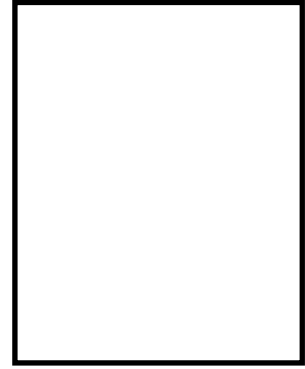
Ulls inflats (p. 89)

Ulls fora de les òrbites (p. 95)

Ulls ben oberts (p. 95)

Ulls oberts com plats (p. 99)

23. Hem pogut comprovar que a Diània el llavador concentrava part de l'esdevenir quotidià dels seus habitants. Per tota la nostra geografia encara hi ha pobles que conserven els llavadors. Per exemple, a Torís (Ribera Alta), en aquesta pròspera població riberenca fa un temps hi havia dos: la *Fontanella* i la *Mina*. El primer va desaparèixer quan el poble començà a fer-se gran i el segon darrerament l'han restaurat i l'han reconvertit en sala d'exposicions temporals. Mira com ha quedat de bonic.

Les fotos han estat cedides pel Departament de Premsa de l'Ajuntament de Torís

a) A quines localitats de la teua comarca encara hi ha llavadors?

.....
.....

b) Quin ús se'n fa?

.....
.....

c) Amb quin nom se'ls coneix?

.....
.....

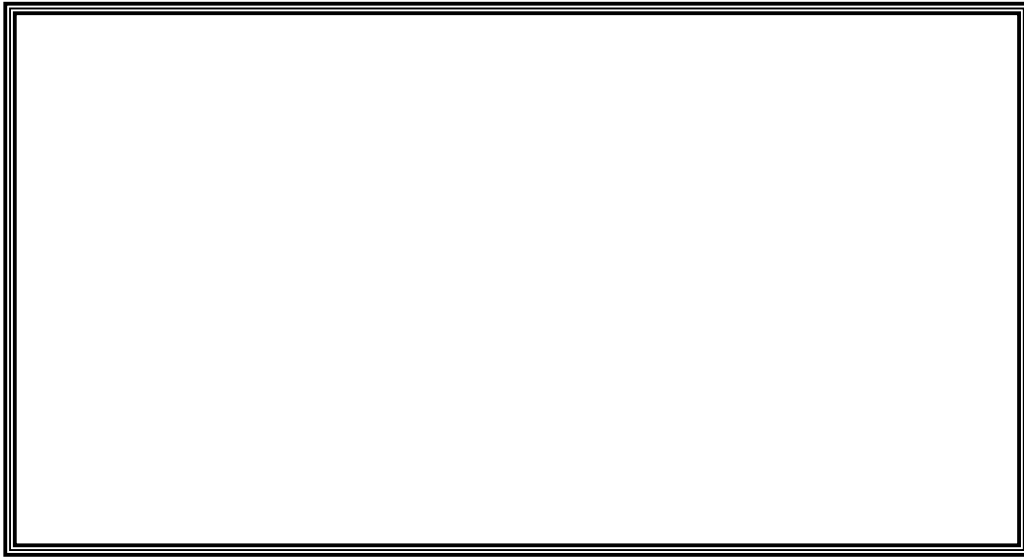
24. *S'abraçaren tots dos, en silenci. Va sentir que era el primer cop que abraçava algú en molt de temps; va sentir-se bé, reconfortat.* (p. 94). El fragment reproduït parla dels beneficis dels abraços en moments difícils. Aquesta idea, des de l'any 2001, s'ha fet moviment de caire internacional amb *Free Hugs* (abraços gratis). Busca en Internet informació: sorgiment, història, convocatòries, etc.

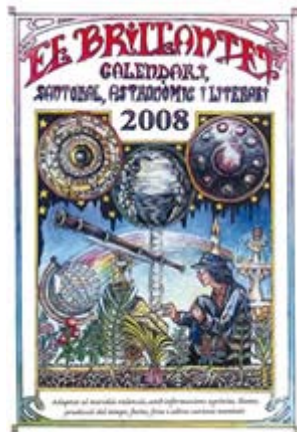
25. *Diània era un poblet que esperava els seus pescadors vora la Mediterrània; vestia colors vius i frescs i carrerons estrets i plens de finestres.*

L'autora li diu Diània però, a quin poble costaner que has visitat s'assembla? Enganxa-hi una foto.

26. El Cimalt vigila la vida dels habitants de Diània, aquest mateix nom rep la muntanya d'una novel·la rellevant en les lletres catalanes: *Solitud* de Víctor Català. Amb l'ajuda del professor o de la professora de Valencià busca informació sobre l'autor, l'època de producció, el moviment literari al qual s'adscriu i l'argument.

27. El *Brillantet* conté informació sobre els mercats que es fan arreu del territori, fes un llistat dels mercats més reeixits de la nostra terra i no oblidis apuntar-hi les mercaderies que s'hi poden adquirir.

LOCALITAT	DIA DE CELEBRACIÓ	PRODUCTES

28. Dana coneixia força bé les propietats curatives de les herbes aromàtiques. Fes de bruixa o bruixot i explica quines són les propietats miraculoses de les següents herbes. Hi ha molta informació al respecte i les persones grans també en saben molt, pregunta'ls. Jo això he fet i mira què m'ha dit el meu avi sobre l'alfabega.

Alfàbega – *Ocimum basilicum*

- Si es col·loca en testos prop de finestres evita que entren mosques.
- Si es fa una infusió amb les flors i les fulles podrem calmar els nervis, millorar els refredats o prevenir el mal alé

Farigola - *Thymus vulgaris*

Marduix - *Origanum majorana*

Ruda - *Ruta graveolus*

Sàlvia - *Salvia officinalis*

29. Al text apareix una referència intertextual quan es fa esment a la rondalla popular *I queixalets també* recollida per Enric Valor.

a) De segur que quasi tota la classe coneix la rondalla, oi que sí? Doncs aprofiteu l'avinentesa i proposeu de fer-ne una representació, el professorat que es fa càrrec de l'optativa de Dramatització i Teatre podrà ajudar-vos.

b) Explica tot el que coneixes sobre Enric Valor.

.....

.....

c) Quina relació hi ha entre Enric Valor i Edicions del Bullent?

.....

.....

30. Juguem a l'alto-el-foc amb verbs? Ja saps com funciona, oi? Apa, anem-hi!

Lletra	Infinitius acabats en -re	Participis de la 1a conjugació	Gerundis de la 2a conjugació	Futurs de la 1a conjugació	Presentes de la 2a conjugació	Imperfets de la 3a conjugació

31. Continuem parlant de verbs. Arnau va nàixer a Barcelona i això s'hi nota si observem amb deteniment la morfologia verbal. Anota totes les formes verbals que apareixen a les pàgines de la novel·la que siguen diferents a les que fas servir tu habitualment. Després busca a quines zones del domini lingüístic català són habituals.

32. Has vist mai aquesta instantània? És una imatge que s'ha repetit molt i molt en referir-se a la Guerra Civil espanyola. Porta per títol "Mort d'un milicià" i la va fer Robert Capa.

a) Elabora una biografia del fotògraf.

b) Què se'n sap del milicià? Nom, procedència...

.....

.....

.....

c) Recull informació sobre els inicis del fotoperiodisme i l'evolució que ha sofert.

.....

.....

.....

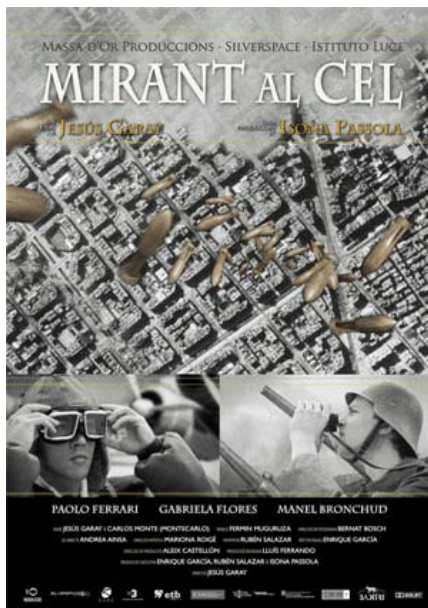
d) Es diu que Agustí Centelles i Ossó és el *Robert Capa* català, esbrina perquè i adjunta alguna de les seues fotos més emblemàtiques.

.....

.....

33. Són nombroses les pel·lícules i els documentals que tracten el conflicte bèl·lic més greu que ha patit el poble de l'estat espanyol: la Guerra Civil. Proposeu el tutor o la tutora o al professorat d'Alternativa fer un cicle de cinema sobre aquest tema. Es podria convertir en una espècie de cinefòrum si després de visionar el llargmetratge convida alguna persona gran que haja viscut la guerra o la dura etapa de postguerra perquè conte la història en primera persona.

A continuació teniu algunes propostes acompanyades pel pòster i la sinopsi, de la fitxa tècnica vos encarregueu vosaltres, d'acord?

MIRANT AL CEL

Sinopsi

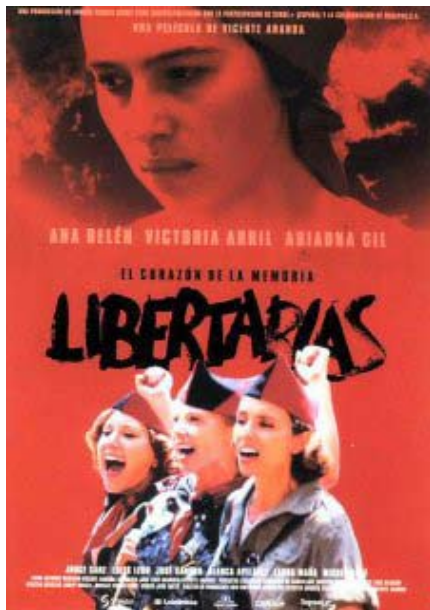
Llargmetratge de ficció documental que rememora l'horror viscut durant els bombardejos de 1938 a Barcelona. Concretament recorda un dels episodis més cruentos de tota la guerra, quan una bomba italiana va fer esclatar un camió carregat de trilita prop del cinema Coliseum, al xamfrà de la Gran Via amb el carrer Balmes.

EL LABERINT DEL FAUNE

Sinopsi

Any 1944, cinquè any del règim franquista. Una xiqueta de 13 anys, Ofelia, es trasllada amb sa mare embarassada, Carmen, a un poble menut, a prop dels Pirineus, on es troba destinat Vidal, cruel capità franquista, el nou marit de Carmen i gens agradable als ulls d'Ofelia. La missió del capità és liquidar el maquis que s'amaguen en els boscos de la zona.

LIBERTARIAS

Sinopsi

Durant la Guerra Civil, les dones també s'organitzen en milícies per lluitar contra les tropes nacionals. La pel·lícula narra l'experiència vital d'un grup de dones llibertàries en diferents punts del conflicte bèl·lic: una monja que descobreix la solidaritat fora de la fe prostitutes, obreres... unides per combatre els rebels i fer entendre als companys els canvis ideològics i socials pels quals lluiten.

LAS 13 ROSAS

Sinopsi

El dia 1 d'abril de 1939 es va acabar la Guerra Civil amb l'entrada de les tropes de Franco a Madrid. Per por a les conseqüències de la guerra, molts republicans abandonen l'Estat Espanyol, però d'altres s'han de quedar i assumir la nova situació política. Entre aquestes persones estaven les protagonistes de les 13 Roses Roges algunes de les quals estaven involucrades en les joventuts socialistes o simplement donaven servei en diferents cases de personal franquista. Al mes d'acabar la guerra les van detenir per ser d'ideologia roja i van ser ingressades a la presó de "Las Ventas" amb altres milers de dones. Estaven acusades de planejar un inexistent atemptat contra Franco. Però, un dia abans del judici, hi ha un atemptat contra un militar franquista i agafen aquest fet com a inculpatòri i demanen l'afusellament de les 13.

34. L'acusació de bruixeria està sempre perseguint les tres dones de la novel·la: Dana, Anja i Margalida. En l'actualitat és possible que ens faça riure que acusen algú de bruixa o bruixot però des del segle XII fins el XIX tenia conseqüències greus, fins i tot, es pagava amb la mort.

a) Per engegar motors i veure què en saps d'aquest tema et propose unes preguntes.

○ Amb quins animals s'hi relaciona a bruixes i bruixots?

.....

○ Quin és el color per excel·lència de la bruixeria?

.....

○ Què s'ha de fer per espantar aquestes criatures?

.....

.....

○ Quina és la marca característica a la pell de bruixes i mags?

.....

.....

○ Amb quin objecte quotidià se'ls relaciona?

.....

.....

○ Hi ha dates assenyalades en què es creia que les bruixes celebraven grans reunions o augmentaven el seu poder, quines són?

.....

.....

b) Els processos per bruixeria. El judici per bruixeria més popular és el de Salem de l'any 1692 però a casa nostra i a la resta de l'estat espanyol també s'hi donaren casos quasi sempre portats a terme per la inquisició. Busca informació sobre els següents:

- Monges del convent de Benifassà
- Bruixes de Vic
- Zugarramundi
- Conca

c) S'han escampat llegendes relacionades amb la bruixeria sobre alguns pobles com per exemple Llers o a Arbúcies.

○ El primer cas va inspirar el poemari *Les bruixes de Llers* de Carles Fages de Climent. Cerca-hi la llegenda i resumeix-la. Digues qui va il·lustrar el recull.

.....

.....

○ A Arbúcies diuen: *Arbúcies, dotze dones, tretze bruixes*. Què vol dir?

.....

.....

d) Bruixes, bruixots i mags a la ficció. Et propose que faces un treball de recerca, has d'aconseguir el major nombre possible de títols de pel·lícules, dibuixos animats, videojocs i obres literàries relacionats amb algun aspecte de la bruixeria.

PEL·LÍCULES	DIBUIXOS ANIMATS	VIDEOJOCES	OBRES LITERÀRIES

e) Per acabar un encanteri per aprovar els exàmens. Però recorda... si no estudies no pot funcionar!!

► Elements que necessitem:

- una espelma groga
- oli desig
- herbes desig
- carbó instantani
- llumins de fusta

► Procediment a seguir: ungirem l'espelma groga amb oli desig, a la dreta i a uns 20 centímetres de l'espelma posarem el carbó instantani i sobre ell una cullerada de herbes del desig. Una vegada fet això, sobre un pergami escriurem el nom de l'examen que volem aprovar i el posarem entre l'espelma i el carbó, encendrem primer l'espelma i després el carbó amb les herbes. Quan l'espelma comence a cremar i les herbes a fumejar, direm l'oració següent, mirant fixament a l'espelma encesa i a una distància prudencial de la flama;

*Senyor que tot ho pots
Permet que per la mediació d'aquest ritual
La prova que jo haig de passar,
Sense problemes arribe a superar*

A continuació, esperarem cinc minuts per deixar cremar part de l'espelma, guardarem les restes de l'espelma i les herbes amb el carbó. Tot seguit guardarem el pergami amb el desig a la cartera o a qualsevol lloc que pugem portar damunt el dia de l'examen. Finalment, superada la prova hem de cremar el pergami amb el tros d'espelma que ens va sobrar.

35. De segur que en els últims temps has escoltat arreu parlar de la Llei de Memòria Històrica. El contingut de l'esmentada llei declara il·legítims els tribunals de la dictadura. A més, obliga a retirar els símbols franquistes dels edificis públics i privats, i converteix el *Valle de los Caídos* en un memorial de tots els morts de la guerra i de la repressió franquista, i hi prohibeix els actes d'exaltació del franquisme.

a) Digues la data d'aprovació de la llei al Congrés dels Diputats.

b) Fes un seguiment a la premsa escrita sobre aquest tema. Retalla les notícies que tinguen a veure amb la Llei de Memòria Històrica, analitza-les i elabora un informe.

36. El pare de Margalida era un dels maquis que s'ocultaven al Cimalt.

a) L'origen de la paraula cal cercar-lo a l'illa de Còrsega: *macchia*. Aquesta veu significa *bosc atapeït o vegetació espessa* i fa referència a una forma de vegetació típicament mediterrània que es pot trobar a l'illa italiana. Per què creus que s'ha generalitzat l'ús d'aquest mot per referir-se als guerrillers de la postguerra?

.....
.....

b) Els maquis a l'Estat espanyol. Busca a la wikipèdia l'article sobre els maquis i respon les qüestions plantejades.

- A quin país europeu que acollia exiliats s'hi van poder organitzar?

.....
.....

- Quina va ser la primera organització guerrillera de la postguerra? I la més activa?

.....
.....

- Què pretenien els guerrillers amb les seues accions?

.....
.....

- Quin va ser els període més actiu de lluita guerrillera urbana?

.....
.....

- Fins quina data van continuar els maquis amb les seues accions?

.....
.....

c) Entre els maquis més coneguts dels Països Catalans destaquen els noms de Francesc Sabaté (*Quico Sabaté*), Josep Lluís Facerías, Marcel·lí Massana i Ramon Vila (*Caracremada*). Busca informació sobre aquestes persones i investiga si al teu poble o a les localitats de les rodalies s'hi amagaven maquis.

SOLUCIONARI

5.

0	El fum s'eleva verticalment
1	El moviment del fum indica amb prou feines la direcció del vent. Quasi no es mouen les fulles.
2	El vent se sent a la cara. Branques i fulles es poden sentir lleugerament.
3	Fulles i branques es mouen constantment. Les fulles seques són aixecades del terra.
4	Es mouen les branques petites. S'aixeca pols i papers del terra
5	Es mouen arbres petits i branques grans. Es formen ones petites en aigües interiors.
6	Branques grans es mouen amb facilitat i constantment.
7	Costa de caminar. Arbres grans es mouen amb facilitat.
8	Caminar es fa força difícil. Es trenquen branques petites.
9	Pot trencar-se alguna primera teula dels terrats i teulats.
10	Danys estructurals significatius. Alguns arbres en són afectats.

15.

A N E U M O G I F J L
L A I R P E R V X G L
B I S R P A I A U Q I
E F O I P D A B M U T
R G U S N L L R C O X
G A U P O I T E A D O
I P I A T A E S N E T
N U A N I L L S R P A
I S P E D A L A L I N
E A S E R L Z R E L O
S C B L E N S A N A M

19.

- La pesseta va desaparèixer després de 133 anys d'existència.	V
- A la ciutat de Girona s'encunyaren les monedes de sis pessetes , també anomenades <i>duros</i> .	F
- La primera pesseta oficial de la nostra història pesava 5 grams, igual que la moneda francesa.	V
- El nom prové del diminutiu de <i>peça</i> (nom amb què es coneixien, des del segle XV, algunes monedes de plata) i, segons sembla de la nostra llengua es va estendre a la resta de les altres llengües peninsulars.	V
- La pesseta s'abreujava pta., pts., ptas., ptes., i el símbol que li corresponia era PT .	F
- L'any 2002, circulaven monedes d'1, 5, 10, 25, 50, 100, 200, 500, 1.000 i 2.000 pessetes, i bitllets de 1.000, 2.000, 5.000 i 10.000 pessetes.	F
- Els darrers bitllets es van fabricar el 21 de novembre de 2000. Les últimes pessetes es van fabricar a mitjans de 2001.	V
- La Fàbrica de la Moneda i Timbre estava en marxa des de 1940.	V
- Va ser substituïda al canvi de 166,386 pessetes per cada euro.	V